

...

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

10.Gf.40.154/2025/4.

A felperes:

felperes

cím1

A felperes képviselője:

Dr. ifj. Farkas István ügyvéd

cím1

Az alperes:

alperes

cím2

Az alperes képviselője:

Soósné dr. Gáspár Gabriella kamarai jogtanácsos

cím2

A per tárgya:

késedelmi kamat megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

9.G.40.675/2024/16.

A fellebbezést benyújtó fél:

felperes és alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az alperes marasztalásának összegét 106.986.166 (Százhatmillió-kilencszázyolcvanhatezer-százhatvanhat) forintra és annak az elsőfokú ítéletben írt késedelmi kamataira, valamint 2.764.600 (Kettőmillió-hétszázhatvannégyezer-hatszáz) forint perköltségre leszállítja; egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 630.910 (Hatszázharmincezer-kilencszáztíz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül 9.000 (Kilencezer) forint fellebbezési illetéket az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi 10032000-01070044-09060018 számú számlája javára, míg a fellebbezési illetékből fennmaradó 2.491.000 (Kétfmillió-négyszázkilencvenegyezer) forintot az alperes személyes illetékmentessége miatt az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest a felperesnek 15 napon belül 107.367.538 forint és ennek 2024. február 29-étől a kifizetésig számolt, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt mértékű késedelmi kamata, valamint 2.770.000 forint perköltség megfizetésére.

[2] A határozat indokolásában tényként állapította meg, hogy a 2006. május 25-én közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött, majd módosított szerződés keretében a felperes projektársaságként büntetvégrehajtási intézetet létesített, majd azt 2008. március 1-jétől 15 éven át teljeskörűen és folyamatosan üzemeltette. A megrendelő alperes a beruházásnak és az üzemeltetésnek az ellenértékét is magában foglaló havi díj megfizetésére volt köteles, amelyet a felperes által kiállított számlák kézhezvételétől számított 30 napon belül kellett teljesítenie. A felperes üzemeltetői teljesítését hibapont-elszámolási rendszer minősítette, a felek a teljesítés-igazolás időszakában egyeztettek a hibapontok érvényesítésével kapcsolatban és állapodtak meg a hibapont-levonásokban, majd ennek alapján állította ki az alperes a teljesítés-igazolásokat, amely a felperes számlázásának alapjául szolgált és amelynek megfelelően kibocsátott számlákkal szemben az alperes ezt követően nem élt kifogással. A felperes 2023 februárjában az intézet működtetését visszaadta az alperesnek, de a peres felek a szerződéses jogviszonyukat egészében felszámoló, a megszűnés utáni esetleges követeléseket rendező záródokumentumot végül nem írtak alá.

Az alperes az ellenszolgáltatás teljesítésével több alkalommal késedelmesbe esett, amelynek jogkövetkezményeit 2009. november 30-án egyezség keretében úgy rendezték, hogy az alperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 301/A. § (2) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamat helyett a díjfizetési kötelezettség részletekben történő teljesítése esetén csupán az érintett naptári félévet megelőző napon érvényes jegybanki alapkamat két százalékkal növelt mértékű késedelmi kamat fizetésére köteles. A 2012-ben történt késedelmes teljesítés után számított késedelmi kamatot az alperes megfizette, majd az alperes fizetési késedelme 2022-től huzamosabban fennállt, amelynek rendezésében 2022. augusztus 23-án úgy állapodtak meg, hogy a felperes az üzemeltetési költségekhez – az intézet felújítása és karbantartása érdekében az alperes által fizetendő díj egy részéből gyűjtött – Felújítási Alapból juthatott hozzá, amelynek meghatározott része a már lejárt számlák kifizetésére volt felhasználható, az így átvett összegeket a felperes teljesítésként fogadta el és utánuk késedelmi kamatot nem számolt. Az ezt követő ismételt fizetési késedelem tényét és a késedelmi kamat felszámítását a felperes 2023 áprilisától több alkalommal közölte az alperessel, felszólítva a teljesítésre. A késedelemmel érintett számlákra vonatkozóan kért további adatokat a felperes 2024. február 20-án az alperes rendelkezésére bocsátotta, a kamattartozás számítását kijavította és annak nyolc napon belüli megfizetésére szólította fel az alperest, amely határidő 2024. február 28-ával eredménytelenül eltelt, az alperes kamattartozása összesen 107.367.538 forint.

[3] Az elsőfokú bíróság a határozat jogi indokolásában abból indult ki, hogy a késedelmi kamat megfizetése iránt indított kereset megítélésénél a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó

rendeletekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján a 2006. május 25-i kötelezkeletkezési időpont szerint a rPtk. rendelkezéseit kellett alkalmazni. A peres felek között részben vállalkozási típusú szerződés jött létre, a felperest a rPtk. 389. §-a alapján a szerződés VIII. fejezetének kikötései szerint megillette a díjkövetelés joga, mert való tényként látta megállapíthatónak, hogy a felperes a szerződéses szolgáltatását teljesítette, az alperes a teljesítési igazolásokat kiadta, a felperes kiállította a díjról szóló számlákat és megküldte az alperesnek, az alperes azonban a 30 napos fizetési határidőt a keresettel azonosított számláknál elmulasztotta.

[4] Az alperes bizonyítási érdekébe tartozó volt a védekezésének alapjául állított azon tény bizonyítása, hogy késedelmi kamat teljesítése tőle azért nem követelhető, mert a felek eltérően állapodtak meg, továbbá, hogy a szerződést úgy kell értelmezni, amely szerint a kamat helyett a felperesnek az azonnali beszédési megbízás úgy jelentett a kötelezettségét meghatározóan biztosítékot a követelésére, hogy az kizárta a késedelmi kamatkövetelés jogának megnyíltát. Az alperes érdekébe tartozott továbbá azon tény bizonyítása, hogy a felek közösen eltekintettek a késedelmi kamat követelésétől.

[5] A szerződés értelmezése körében az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy a felek ugyan kifejezetten megállapodtak abban, hogy a felperes azonnali beszédési megbízással szedheti be a díját, ha az alperes késedelembe esett volna a fizetéssel, de ezzel a lehetőséggel a felek szerződés teljesítéséhez fűződő közös érdekének megfelelően a felperes egyetlen alkalommal sem élt. Az azonnali beszédési megbízás az alperes értelmezésével ellentétben csak egy jogosulti biztosíték, azonban annak a számlavezető pénztárhoz való benyújtása nem volt a felperes kötelezettsége. A szerződés kikötéseit nem lehetett úgy értelmezni, hogy a felperes elfogadta volna a kamatkövetelés jogának kizártságát és nem lehetett úgy értelmezni, hogy a kamat helyett a felperes köteles lett volna az azonnali beszédési megbízás biztosítékát igénybe venni.

A szerződésben kifejezetten nem kellett megállapodni külön kamatban, a kamatfizetési kötelezettség nem azért keletkezett, mert a felperes nem kényszerítette ki azonnali beszédési megbízás útján a díjkövetelés teljesítését. A keresettel érvényesített jog megítélésénél nem azt kellett minősíteni, hogy a felperes mikor és milyen szerződéses jog gyakorlásával érthette volna el az alperes pénztartozásának megszüntetését azzal, hogy beszédhette volna az esedékességet követően a pénzkövetelést. A felperes a perben megállapíthatóan szerződésszerűen járt el, az érvényesíthető jogát nem kárkötelelem alapította meg, ezért a kárenyhítési kötelezettség elmulasztása nem volt értelmezhető. Szintén közömbösnek tartotta a keresettel érvényesített jog megítélése szempontjából azt az alperesi érvelést, hogy 2006-ban nem kötötte volna meg a szerződést, ha költségvetési szervként a jelentős üzemeltetési költségen felül még késedelmi kamatfizetési kötelezettség is terhelte volna.

Az elsőfokú bíróság értékelése szerint a fizetési ütemezés elfogadását nem lehetett úgy értelmezni, hogy az alperesnek a pénztartozás teljesítésére adott halasztás azt eredményezte, hogy nem maradt fenn a kamatkövetelés joga. A 2009. november 30-i megállapodás Tanú2 – a felperes egykori ügyvezetője – tanúvallomását értékelve is a tartalma szerint csak a 2009. évi késedelmes számlafizetésekre vonatkozott.

[6] Az elsőfokú bíróság azt sem látta való tényként megállapíthatónak, hogy a felperes késedelmi kamat követeléséhez való joga azért szűnt volna meg, mert az egyeztetések eredményével az alperes azt mindig kompenzálta. Ezzel szemben tényként az volt megállapítható, hogy a börtön üzemeltetése során az alperes a vállalkozók teljesítményét folyamatosan komplex pontozási rendszerrel értékelte, az adott időszakra vonatkozó büntető pontokat mindig leegyeztették és ezután lehetett kiállítani a számlát. A felperes kamatköveteléshez való jogának fennállásához nem volt szükség arra, hogy az alperes a pénzügyi zárásig a kamatkövetelést elfogadja.

Az elsőfokú bíróság nem találta bizonyítottnak, hogy a keresettel követelt késedelmi kamat tekintetében a kamattartozás rendezése tárgyában a felek között külön megállapodás jött létre. Az alperes közreműködőjeként eljáró Tanú3 tanúvallomását csak aszerint látta értékelhetőnek, hogy feladata pusztán a lezárási folyamat koordinálása, nyomon követése volt, a tanú az utolsó időszakban a 2023. évi zárás előtt került a projektbe, pénzügyi egyeztetésekre nem emlékezett, fizetési megállapodásról, haladékról nem tudott. A vallomása csak azt tanúsította, hogy több témában volt átadás-átvételi dokumentáció, a pénzköveteléseket egészében rendező pénzügyi zárás azonban nem volt.

[7] A kamatkövetelés jogának megnyíltához és fennállásához nem kellett olyan számlákat vagy felszólításokat kiállítani, amelyekből az is kiolvasható lehetett, hogy 2021-től minden késedelmesen kifizetett számla után a kamatkövetelés fennmaradt. A felperes kamatkövetelésének esedékességéhez külön kamatfizetési felszólítás kiadása nem volt indokolt, a kamatkövetelés egyeztetéseken való elutasítása nem jelentette azt, hogy a felperes e jogát a perben nem érvényesíthette. Az alperes a felperes kamatkövetelését a keresetindítást megelőzően kötelezett jognyilatkozat közlésével nem szüntette meg, a perben hatályosan beszámítást jelentő perfelvételi nyilatkozatot nem terjesztett elő. A 2023. június 21-i nyilatkozattal a késedelmi kamattartozást valóban vitatta, de a rPtk. 301. § (1) bekezdése alapján a késedelmi kamatkövetelés a felperest megillette.

[8] Az elsőfokú bíróság érkezelése szerint a felperes a késedelemmel érintett számlák adatait okiratokkal bizonyította, amelyek alapján megállapítható volt a késedelemmel érintett számlák száma, kelte, esedékessége, kiegyenlítésének időpontja, a késedelmes napok száma, a számlák összege és a késedelmi kamat összege részleteiben is. A késedelmi kamat mértékéről a szerződés nem rendelkezett, ennek megítélésére azonban a rPtk. 685. § c) pontja alapján a rPtk. 301/A. § (2) bekezdését kellett alkalmazni. Az elsőfokú bíróság való tényként látta megállapíthatónak, hogy befogadott és nem vitatott, de nem az esedékességkor kiegyenlített számlákon alapult a késedelmi kamat kiszámítása, amely számítási hibát nem tartalmazott, mert a felperes a késedelemmel érintett számlák összegét, a késedelmes napok számát és a rPtk. 301/A. § (2) bekezdésében írt kamatmértéket vette figyelembe. Mindezen indokok alapján az alperest a keresettel egyezően kötelezte a késedelmi kamat és e pénztartozás 2024. február 29-étől számolt késedelmi kamata megfizetésére.

[9] A perköltségről a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése szerint határozott arra is figyelemmel, hogy az ellenkérelem állításával szemben a pervesztes alperes a perre okot adott. A felperes perköltségét a kereseti illeték, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 4. § (1) bekezdés a) pontja és 3. § (2) bekezdés c) pontja alapján számításba vett 1.000.000 forint + áfa ügyvédi munkadíj összegében határozta meg.

[10] A felperes fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó rendelkezésének megváltoztatását és a részére megítélt perköltség 5.657.568 forintra való felemelését. A perköltség tárgyában hozott elsőfokú döntést azért tartotta jogszabálysértőnek, mert az elsőfokú bíróság az IM rendelet 4. § (1) bekezdés a) pontját nem alkalmazhatta volna, mivel a felperes jogi képviselőtét ügyvéd, nem pedig kamarai jogtanácsos látta el. Az elsőfokú bíróság indokaitól eltérően a felperes az ügyvédi munkadíjat nem 1.000.000 forint + áfa összegben számította fel, ez az alperes perköltség felszámítása volt. A felperes a perköltségét a kereseti illeték összegében, valamint az IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja szerint a pertárgyérték alapján meghatározott 3.273.675 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjban vette számításba.

[11] Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását és a felperes marasztalását az első- és a másodfokú perköltségben. Az elsőfokú ítéletet a rPtk. 205. § (1) bekezdésének, 207. § (1) bekezdésének megsértése, valamint a rPtk. 301/A. § (3) bekezdésének, 302. §-ának, valamint a 303. § (2) és (3) bekezdéseinek figyelmen kívül hagyása miatt tartotta jogszabálysértőnek.

[12] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a szerződéses nyilatkozatok jogszabálysértő értelmezésével állapította meg, hogy az alperes a szerződés rendelkezésének hiányában is köteles késedelmi kamat fizetésére. Az elsőfokú eljárásban előadott ellenkérelmében foglaltakat megismételve fenntartotta azt a tényállítást, hogy a szerződésben azért nem állapodtak meg a késedelmi kamatról, mert a nemteljesítés szankciója valójában az azonnali beszédési megbízás volt. Érvelése szerint ezt támasztja alá, hogy a szerződés 2015. júniusi és szeptemberi módosításaiban szintén nem egyeztek meg a kamatfizetésről, holott a felperesnek lehetősége lett volna a szerződés kamatkövetelésre vonatkozó kiegészítését kezdeményezni.

A szerződésben a felperes nyilatkozott arról, hogy nincs olyan tény vagy körülmény, amelyet nem hozott az alperes tudomására, és álláspontja szerint ilyennek minősül a jelentős kamatkövetelés is, mert amennyiben ezt a felperes a tudomására hozta volna, akkor megfontolás tárgyává tette volna a megállapodás megkötését. A szerződés módosítása tárgyában létrejött megállapodások előírták a felek együttműködési és tájékoztatási kötelezettségét, amely összhangban áll a rPtk. 302. § b) pontjával is. Mindezekből azt a következtetést vonta le, hogy a feleknek 2015. évben sem állt szándékában az eredeti szerződés olyan tartalmú módosítása vagy kiegészítése, amely az alperest kamatfizetésre kötelezte volna.

Az elsőfokú bíróság Tanú3 tanúvallomását tévesen értékelte, mert a tanú állítása szerint a felek az elszámolási kérdéseket is egyeztették, melynek során a felperes lehetséges kamatkövetelésének kétszeresét kitevő büntetőpontot engedett el és később a kamatkövetelést írásban is elutasította.

[13] Az elsőfokú bíróság nem megfelelően értékelte, hogy a felperes nem tudta bizonyítani a 2023. április 24-ét megelőző kamatfizetési felszólítást és a késedelmi kamatról számlát sem állított ki, valamint az általa kibocsátott havi díjszámlákon sem jelezte a

kamatkövetelését. A rPtk. 301/A. § (3) bekezdéséből azt a következtetést vonta le, hogy a kamatfizetés kezdő időpontja nem lehetne az első írásbeli felszólításnál (2023. április 24.) korábbi, még akkor sem, ha a késedelmi kamat követelését a szerződés nem zárta volna ki. Ezzel szemben a felperes a rPtk. fenti rendelkezésével ellentétesen 2022-ig visszamenőleg kívánt késedelmi kamatot érvényesíteni. A rPtk. 302. § b) pontjával ellentétesnek tartotta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a szerződés időtartama alatt a felperesnek nem kellett a kamatkövetelésről okiratot vagy számlát kiállítani. Ezzel szemben a felperesnek ez a mulasztása a rPtk. fenti rendelkezése szerint jogosulti késedelemnek minősül, amely megítélése szerint a késedelmi kamat követelését kizárja. Fenntartotta azt az elsőfokú eljárásban előadott tényállítást, hogy a felek a 4/A/2. és 4/A/3. sorszám alatt csatolt okiratokkal bizonyítottan fizetési ütemezésben állapotok meg, amely megállapodásnak az elsőfokú bíróság értelmezésével szemben az a következménye, hogy a felperes a halasztás idejére kamatot nem követelhet.

[14] Sérelmezte, hogy a késedelmi kamat összegét vitató védekezése ellenére – melyben azt kifogásolta, hogy a felperes a kamat számítása során a hétvégére és az ünnepnapokra eső fizetési határidőket nem vette figyelembe – az elsőfokú bíróság a kereset összegének kérdésében bizonyítási eljárást nem folytatott le. Megalapotatlanul állapította meg továbbá, hogy a felperes a számlák adatait okiratokkal bizonyította, a felperes ugyanis számlákat nem csatolt, a kamattartozás kimutatására benyújtott táblázatok nem felelnek meg az okiratokkal szemben támasztott alaki követelményeknek, mert azokból nem derül ki a készítésük helye és nincsenek is aláírva.

[15] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet saját fellebbezésével nem támadott rendelkezéseinek helybenhagyására, valamint az alperes másodfokú perköltségben marasztalására irányult, mert az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényekből a jogszabályok helytálló értelmezésével és alkalmazásával megalapozott döntést hozott.

[16] A fellebbezés kapcsán kiemelte, hogy a felek a szerződésben azért nem rendelkeztek a késedelmi kamatról, mert ebben a körben a rPtk. előírásaitól nem kívántak eltérni. Az alperes a fellebbezésében összekeveri a díjfizetés biztosítékát a pénztartozás késedelmes teljesítésének jogkövetkezményeivel, az inkasszó egy lehetőség és biztosíték volt a felperes számára, nem pedig a díjfizetés elmaradásának szankciója. Tanú2 és Tanú1 egybehangzó tanúvallomása szerint a felperes a perbeli jogviszony fenntartása érdekében nem élt az inkasszó jogával, mert az azonnali beszedeési megbízás érvényesítése az alperes működését veszélyeztette volna. Mindez azonban nem érinti az alperes késedelmi kamat fizetésére való kötelezettségét.

Az alperes megalapotatlanul hivatkozik a fellebbezésében arra, hogy a peres felek között fizetési ütemezésre, illetve a késedelmi kamattól történő eltekintésre vonatkozó megállapodás jött létre, mert ezt az elsőfokú eljárásban nem bizonyította, azt az okiratok tartalma nem támasztotta alá, Tanú2 és Tanú1 tanúvallomása pedig kifejezetten cáfolta e megállapodás alperes által állított módon való létre jöttét. A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben a felperes – ahogy azt az elsőfokú eljárásban okirattal igazolta – több alkalommal felszólította az alperest késedelmi kamat megfizetésére. Az alperes tévesen értelmezi a rPtk. 301/A. § (3) bekezdését, amelynek alapján a felperes a számlát, nem pedig a késedelmi kamatról szóló felszólítást volt köteles átadni az alperesnek, ez pedig a perben vitássá nem tett tények szerint

megtörtént. Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 159. § (1) bekezdése szerint a késedelmi kamatról nem kellett számlát kiállítani. A felperes a késedelmi kamat alapjául szolgáló számlák adatait okirattal igazolta, amelyek tekintetében kétség nem merült fel, hiszen azokat az alperes nem vitásan befogadta és kiegyenlítette, ezért a számlák adatait a Pp. 266. § (1) bekezdése szerint nem kellett külön bizonyítani. A felperes a késedelmi kamat összegét érintően eleget tett a bizonyítási kötelezettségének, az általa benyújtott táblázatos kimutatás alkalmas a követelés összegének alátámasztására. Az alperes az elsőfokú eljárásban nem fejtette ki, hogy a felperesi számítást és ennek alapján a perben érvényesített kamat összegét milyen okból tartja helytelennek.

[17] Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 358. § (5) bekezdés], ezért azt a Fővárosi Ítéltábla egészében bírálta felül a fellebbezési kérelmek és az ellenkérelem Pp. 370. § (1) bekezdése szerint meghatározott korlátai között, és a felperes fellebbezését alaptalannak, az alperes fellebbezését részben alaposnak találta.

[18] A Fővárosi Ítéltábla előrebocsátja, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének, illetve eljárásának szabályszerűségét bírálja felül, nem pedig a keresetet és a védekezést bírálja el. A felülbírálati jogkör terjedelmét és egyben korlátját – a jogszabályban meghatározott, azonban a perbeli esetben nem érvényesülő kivételtől eltekintve – a fellebbezési kérelemben a Pp. 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjai körében előadottak, valamint a fellebbezési ellenkérelem jelentik. Az elsőfokú bíróság az alperes érdemi védekezését teljeskörűen elbírálta, ezért nem volt figyelembe vehető az alperesnek az elsőfokú eljárásban előadott védekezésében foglaltak fenntartására utaló fellebbezési hivatkozása, és a Fővárosi Ítéltábla kizárólag azt vizsgálta, hogy az elsőfokú ítélet a fellebbezésben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

[19] Az elsőfokú bíróság a rPtk. 205. § (1) bekezdésének és 207. § (1) bekezdésének megsértése nélkül, a szerződési nyilatkozatok jogszabálynak megfelelő értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy a felek a pénztartozás késedelmes teljesítésének jogkövetkezményei közül a késedelmi kamatot nem zárták ki azzal, hogy arról kifejezetten nem rendelkeztek, valamint hogy a szerződést nem lehetett úgy értelmezni, miszerint a kamat helyett a késedelem szankciója valójában az azonnali beszédési megbízás lett volna. Ebben a tekintetben a Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság indokaival, így azok megismétlése nélkül csupán a fellebbezésben foglaltakra tekintettel emeli ki a következőket.

[20] A késedelmi kamat a pénztartozás késedelmes teljesítésének a jogszabályban, a rPtk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott jogkövetkezménye, amelyről a feleknek a szerződésben a rPtk. 205. § (1) bekezdésének második fordulata szerint nem kellett megállapodniuk, mert azt jogszabály rendezi. Ezért a fellebbezési érveléssel ellentétben nincs jelentősége annak, hogy a felek a szerződésben és annak módosításaiban kifejezetten nem állapodtak meg a késedelmi kamatról, mert erről nem is kellett megegyezniük. A jogszabályon alapuló kamatköveteléshez való jog, valamint a pénzfizetésre kötelezett alperes kamatfizetési kötelezettsége nem minősült olyan, az alperes által nem ismert, illetve a

szerződésből nem megállapítható körülménynek, amelyet érintően a felperest a rPtk. 205. § (3) bekezdésében előírt együttműködési, illetve tájékoztatási kötelezettség terhelte volna.

[21] Amíg a késedelmi kamat a pénztartozás késedelmes teljesítésének jogkövetkezménye, addig az azonnali beszédési megbízás a pénztartozás teljesítésének egy meghatározott módja, olyan fizetési mód, amely lehetővé tette a felperes számára, hogy a számlavezető pénzintézete útján az alperes felhatalmazása alapján az esedékessé vált díjat automatikusan beszédje az alperes bankszámlájáról. Az azonnali inkasszó benyújtásának lehetősége és az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettsége között nem állítható fel az alperes fellebbezésében is levezetett az az összefüggés, hogy a felek megállapodása szerint valójában a nemteljesítés szankciója a díjkövetelés azonnali inkasszóval való beszédése lett volna. Az azonnali beszédési megbízás nem a késedelmi kamat helyett alkalmazott, a kamat követelését, illetve érvényesíthetőségét kizáró szerződéses felhatalmazás volt, hanem csupán egy teljesítési mód, amely a keretszerződés 8.6. pontjának egyértelmű megfogalmazásából is következően a felperes számára jogosultságot, nem pedig kötelezettséget keletkeztetett a díjkövetelés ilyen módon való beszédésére. Az azonnali inkasszó jogát a felek a szerződésükben maguk is a díjkövetelés biztosítékának, nem pedig a teljesítési késedelem alperes értelmezése szerinti kizárólagos szankciójának tekintették. Ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, az alperes késedelmi kamat fizetési kötelezettsége azért keletkezett, mert a szerződéses ellenszolgáltatás megfizetésével a rPtk. 298. § a) pontja alapján késedelembe esett, nem pedig azért, mert a felperes azonnali inkasszó útján nem kényszerítette ki a díjkövetelés teljesítését.

[22] Az elsőfokú bíróság szintén jogszabálysértés nélkül jutott arra a következtetésre, hogy az alperes hivatkozása szerinti fizetési haladék nem zárta ki a késedelmi kamat érvényesítését. Az alperes által ebben a körben hivatkozott 4/A/2. sorszám alatti nyilatkozatban az alperes csupán azt közölte, hogy a nyilvántartásában 2022. augusztus 24-én szereplő, összesen 1.376.072.919 forint már esedékessé vált számlákat mikor, milyen forrásból tervezi kiegyenlíteni. Az okiratok tartalma azonban nem támasztotta alá, hogy a felperes ehhez a teljesítési határidő módosításával úgy járult hozzá, amely kizárta volna a nyilatkozatot megelőzően már beállt késedelem jogkövetkezményeinek érvényesítését. A teljesítésre adott halasztás tárgyában létrejött megállapodást Tanúl tanúvallomása is cáfolta, amelyből kitűnően az alperes által közölt fizetési ütemezések nem a halasztott teljesítésre vonatkozó ajánlatnak minősültek, hanem azt a célt szolgálták, hogy a felperes a további tevékenységének finanszírozása érdekében az esedékes, de ki nem egyenlített követeléseit faktorálhassa.

A fellebbezésben hivatkozott 4/A/5. sorszámú nyilatkozatában az alperes a késedelmi kamat elengedését kérte, azonban nem a díjfizetésre kapott halasztás, hanem egyéb okok miatt, amelyhez az okiratok tartalmából kitűnően a felperes nem járult hozzá, a késedelmi kamat követelését nem engedte el.

A díjfizetésre adott halasztás még annak bizonyítása esetén sem eredményezte volna azt, hogy a felperes a perben érvényesített késedelmi kamat követelésére egyáltalán nem jogosult. A 4/A/2. sorszám alatti alperesi nyilatkozatot a felperes kamatkövetelését összefoglaló táblázat adataival egybevetve ugyanis nem kétséges, hogy az alperes nyilatkozata csak a perben érvényesített kamatkövetelés alapjául szolgáló számlák kisebb részét érinti, az alperes

pedig nem fejtette ki, hogy az általa állított fizetési halasztás mely számlák után, milyen időszakra és milyen összegben zárja ki a késedelmi kamat követelését.

[23] Annak a fellebbezési érvelésnek, hogy az alperes a felperes lehetséges kamatkövetelésének legalább kétszeresét kitevő büntetőpontot engedett el, azért nem volt jelentősége, mert az elsőfokú bíróság helytálló következtetése szerint a szerződés alapján a hibapont-elszámolási rendszer a felperes üzemeltetői teljesítésének minősítésére szolgált, amelyről a felek a teljesítési igazolás időszakában egyeztettek, és ekkor állapodtak meg a hibapontok érvényesítéséről, illetve a levonásokról, az alperes pedig ennek alapján állította ki a felperes számlázásának alapjául szolgáló teljesítés-igazolásokat. Ebből következően a hibapont-elszámolás a felperes üzemeltetési díjának mértékére, nem pedig a perben érvényesített késedelmi kamatra volt kihatással. Az alperes az utóbb helytelennek tartott hibapont-engedményből fakadó esetleges követelését a pert megelőzően közölt jognyilatkozatában a felperes kamatkövetelésébe nem számította be és a perben sem terjesztett elő beszámítást jelentő perfelvételi nyilatkozatot. Azt sem adta elő, hogy a késedelmi kamat alapjául szolgáló számlákban megjelenő követelést – amely bizonylatok összegét érintő kifogást a pert megelőzően bizonyítottan nem közölt a felperessel – az állítottan téves hibapont-elszámolás miatt mennyiben tartja alaptalannak. Erre tekintettel a számlázást megelőző teljesítésigazolás időszakában érvényesíthető hibapontoknak a per tárgyát képező késedelmi kamat érvényesíthetősége szempontjából nem volt jelentősége, így közömbös volt, hogy ebben a körben az elsőfokú bíróság miként értékelte Tanú4 tanúvallomását. Egyebekben az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe, hogy a tanú a perrel érintett időszakra közvetlen tapasztalati ténnyel nem rendelkezik, mert csak a 2023. februári zárást megelőző utolsó hónapban kapott megbízást a lezárási folyamat koordinálására, nyomon követésére. Ekként a hibapont elengedésekről – amelynek a fentiek szerint a per elbírálása szempontjából semmilyen jelentősége nem volt – saját előadása szerint is csak elmondásból volt tudomása.

[24] A késedelmi kamatról a fellebbezési érveléssel ellentétben nem kellett számlát kibocsátani, mert a késedelmi kamat a pénztartozás késedelmes teljesítésének jogkövetkezménye, ekként nem tartozik az Áfa tv. 159. § (1) bekezdése szerint számlakibocsátási kötelezettséget eredményező és az Áfa tv. 2. § a) pontjában nevesített termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás körébe.

[25] Az alperes a rPtk. szerződéskötéskor hatályos 301/A. § (3) bekezdéséből – amely szerint a kamatfizetési kötelezettség a jogosult fizetési felszólításának (számlájának) kézhezvételétől számított harminc nap elteltével esedékes – helytelenül vonta le azt a következtetést, hogy a felperes a kamatfizetésre való első írásbeli felszólítást megelőző időszakra nem érvényesíthet késedelmi kamatot. Az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettséget eredményező kötelezeti késedelme a rPtk. 298. § a) pontján alapult, vagyis a szerződés alapján fennálló pénztartozás teljesítésével akkor esett késedelembe, amikor a szerződésben megállapított teljesítési határidő letelt, amely teljesítési határidőt a felek – egyebekben a rPtk. 301/A. § (3) bekezdésének a szerződéskötéskor hatályos rendelkezésével összhangban – a számla kézhezvételétől számított 30 napban határozták meg. A perbeli esetben nem volt vitás, hogy az alperes a kamatfelszámítás alapjául szolgáló számlákat megkapta, így a kötelezeti késedelme beálltához külön fizetési felszólításra [rPtk. 298. § b)] nem volt szükség, ezért ebben a körben az alperes késedelmét kizáró jogosulti késedelem nem állt fent [rPtk. 302. § b) pont, 303.§ (3) bekezdés].

[26] Az alperes kamat összegét érintő fellebbezése csak annyiban volt alapos, hogy az elsőfokú bíróság a felperes késedelmi kamat számítását helyesnek ítélve nem vette figyelembe, hogy a kamatszámítás alapjául csatolt táblázatos kimutatásból megállapíthatóan a felperes úgy számolta a késedelmi kamatot, hogy egyes számlák esetén a számlában foglalt díjkövetelés teljesítésére nyitva álló határidő utolsó napja munkaszüneti napra esett. A Polgári Törvénykönyv hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló – a perbeli esetben még alkalmazandó – 1960. évi 11. törvényerejű rendelet (továbbiakban: rPtké.) anyagi jogi határidők számítására vonatkozó 3. § (3) bekezdése szerint, ha a határidő utolsó napja munkaszüneti nap, a határidő a következő munkanapon jár le, és a késedelem jogkövetkezményei csak a határidő utolsó napjának elteltével állnak be [rPtké. 4.§ (3) bekezdés]. A kamat számításának alapjául szolgáló táblázatos kimutatásban az ellenszolgáltatás esedékességeként feltüntetett időpontok közül, azonos időponttal egyszerre több számlát is érintve 2022. január 15., 2022. március 15., 2022. április 23., 2022. április 15., 2022. május 15., 2022. július 2., 2022. augusztus 27., 2022. december 25., 2023. március 15., 2023. március 25., 2023. április 15. és 2023. április 29. munkaszüneti nap volt. A felperes e tekintetben a teljesítési határidő lejártát, ebből adódóan a kamatfizetés kezdő időpontját helytelenül határozta meg, amely miatt az ezen alapuló kamatszámítása sem lehetett helytálló.

Az alperes az elsőfokú eljárásban a késedelmi kamat összegét kizárólag abból az okból vitatta, hogy a felperes 21 számla esetén a szabadnapokat és a munkaszüneti napokat figyelmen kívül hagyta, amely miatt állítása szerint 381.372 forinttal alacsonyabb összegű lenne az érvényesíthető késedelmi kamat összege (4. sorszámú ellenkérelem 5. oldal). A felperes az alperes kamatszámítás helyességét érintő előadására a perfelvételi tárgyaláson, majd az elsőfokú bíróság felhívása ellenére sem nyilatkozott (8. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv és végzés). A kamat számítását tartalmazó táblázat adatai alapján kétségmentesen megállapítható volt, hogy a felperes a késedelmi kamatot úgy számolta, hogy legalább az alperes védekezésében előadott 21 számla esetében a rPtké. 3. § (3) bekezdésének és 4. § (3) bekezdésének figyelmen kívül hagyásával határozta meg a kamatfizetés kezdő időpontját, azt pedig a Pp. 266. § (1) bekezdése alapján kellett elfogadni, hogy a fenti számítási hiba az alperes által megjelölt összeggel magasabb késedelmi kamatot eredményezett, így a felperes késedelmi kamat követelése 381.372 forintot kitevő részében alaptalan.

[27] Ezt meghaladóan azonban az alperesnek a kereset összegét kifogásoló fellebbezési érvelése nem volt megalapozott. A felperesnek nem kellett a fizetési késedelemmel érintett számlákat a per irataihoz csatolni, mivel azokat az alperes nem vitásan átvette, meg is fizette és e számlák száma, továbbá a kamatszámítás szempontjából releváns valamennyi adata az alperes számára is egyértelműen beazonosítható volt. Nem volt jelentősége annak, hogy a keresetlevegéhez mellékelte – egyebekben a 2024. február 20-i fizetési felszólítással együtt az alperesnek is megküldött – táblázatos formátumú kimutatás mennyiben felel meg az okiratok alaki kellékeinek, mert annak bizonyító erejét a perben nem kellett értékelni, tekintve, hogy az ünnepnapokra és munkaszüneti napra eső esedékességet kivéve az okiratban összefoglalt és a felperes tényállításainak, valamint számításának alapjául szolgáló adatokat az alperes nem tette vitássá. Mindezekre tekintettel a felperes késedelmi kamat követelése 106.986.166 forintot kitevő részében megalapozott.

[28] A felperes perköltséget érintő fellebbezése alaptalan annak ellenére is, hogy az elsőfokú bíróság valóban az okiratok tartalmával ellentétesen tekintette a felperes ügyvédi munkadíjban álló perköltségét 1.000.000 forintban felszámítottanak, mert ezzel szemben a perköltség-felszámítása az IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja szerint 3.273.675 forint + áfa összegű volt, míg az elsőfokú bíróság által a felperesnek tulajdonított összegű perköltséget valójában az alperes számította fel. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság által megítélt összeg az IM rendelet 3. § (6) bekezdésének alkalmazásával a következők miatt nem jogszabálysértő. Az ügyvédi munkadíj összegének megállapításánál figyelemmel kellett lenni arra, hogy a keresettel érvényesített jog és az annak alapjául szolgáló tények elbírálása egyszerű megítélésűnek tekinthető, az összecszerűség kérdésében nem kellett bizonyítási eljárást lefolytatni, valamint hogy az elsőfokú eljárás a keresetindítástól kezdődő alig több mint egy év elteltével érdemi döntéssel befejeződött, úgy, hogy az elsőfokú bíróság két egy óra időtartamon belüli perfelvételi tárgyalást és két érdemi tárgyalást tartott. Az előbbiekre, valamint a felperes képviselője által szerkesztett beadványok számára, azok elkészítésének időigényére is figyelemmel a pertárgyérték szerint megállapítható ügyvédi munkadíj nem állt volna arányban a ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel, azzal az elsőfokú bíróság által megállapított összeg tekinthető arányban állónak azt is figyelembe véve, hogy a felperes másodfokú eljárásban való csekély mértékű pervesztése miatt annak további csökkentése nem indokolt.

[29] Mindezen indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta az alperes marasztalásának összegét a rendelkező részben meghatározott összegre leszállította, ezt meghaladóan azonban helybenhagyta.

[30] Az érdemi döntés megváltoztatására figyelemmel kellett megváltoztatni az elsőfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését, mert az alperes 0,36 % mértékben pernyertes lett. A Fővárosi Ítéltábla azonban a felperes részére az elsőfokú bíróság által megállapított 1.000.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíj további csökkentését a csekély mértékű pervesztésre figyelemmel nem látta indokoltnak, a perköltség összegét kizárólag azért szállította le, mert a 0,36 % mértékű pervesztésére figyelemmel a kereseti illetékből 5.400 forintot a felperes köteles viselni.

[31] Az alperes fellebbezése részben vezetett eredményre, az alperes a másodfokú eljárásban 0,36% mértékben lett pernyertes, a Fővárosi Ítéltábla ezért a másodfokú perköltségről a Pp. 364. §-a és a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján rendelkezett. A felperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét 500.000 forint + áfa összegben az alperes jogtanácsosi munkadíjban álló másodfokú perköltségét pedig 500.000 forintban állapította meg a perbeli esetben még hatályosan alkalmazandó IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdései alapján, mert a pertárgyérték szerint megállapítható ügyvédi munkadíj nem állt volna arányban a másodfokú eljárás idő- és munkaszükségletére figyelemmel, a ténylegesen kifejtett jogi képviseleti tevékenységgel. Ennek megfelelően a felperes a 99,64 % mértékű másodfokú pernyerése alapján 632.714 forintra, míg az alperes 0,36 % mértékű pernyerése alapján 1.800 forintra tarthat igényt, ezért a Fővárosi Ítéltábla az alperest a különbözet megfizetésére kötelezte.

[32] Az alperes által a mentessége miatt meg nem fizetett fellebbezési illetékből a pervesztésével arányos összeg megfizetésére a Pp. 364. §-a és 102. § (1) bekezdése szerint a felperes köteles, míg az alperes pervesztésével arányos illetéket a személyes illetékmentessége folytán az állam viseli.

[33] A felperes perköltséget érintő fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján nem igényelhetette az ezzel összefüggő másodfokú perköltségének megtérítését, az alperes azonban a felperes fellebbezésére ellenkérelmet nem terjesztett elő, e tekintetben felszámított másodfokú perköltsége nem volt.

[34] A Fővárosi Ítéltábla tájékoztatja a felperest, hogy a fellebbezési illeték az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 78. § (4) bekezdése szerint a határozat jogerőre emelkedését követő hatvanadik napon válik esedékessé. Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

Budapest, 2025. október 14.

Dr. Matosek Edina s.k.

a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Kolozs Balázs s.k.

bíró

Dr. Kovács Mária s.k.

bíró